

1. den: Sv. Vojtěch – misijní zápal – apoštolát (zpracoval P. Slavomír Peklanský SAC)

Drazí přátelé poutníci, letošní téma zní „**Milosrdenství, jak slíbil našim předkům**“ (Lk 1, 54-55). Chceme se letos, 100 let od vzniku 1. republiky, podívat do dějin a na příkladu sedmi svatých a blahoslavených ukázat několik věcí, které se hodí i dnešnímu člověku a povzbudí nás k zamyšlení se nad tím, jak se Bůh opravdu ujímá svého služebníka a neustále pamatuje na své milosrdenství, jak slíbil našim předkům, Abrahámovi a jeho potomkům, tedy i nám, navěky. Během poutě se budeme zamýšlet nad různými aspekty křesťanského života, jako jsou misijní zápal – apoštolát, síla modlitby – jak vítězit nad pokušitelem, jak být dobrým správcem majetku, jak tvořit křesťanskou rodinu, ukážeme si vzor chudoby, co je to touha po naplnění povolání a láska k Eucharistii a P. Marii - budoucnosti národa. Pomůžou nám v tom svatí a blahoslavení a dnes si na základě života sv. biskupa a mučedníka Vojtěcha vysvětlíme, co znamená žít své křesťanství v apoštolátu.

Začneme od pojmů a teologického pohledu na apoštolát jako takový.

Apoštolát (latinsky *Apostolatus*) znamená úřad apoštola, jeho práci a činnost. Slovo apoštol pochází z řeckého slova *ἀπόστολος* (odvozeno ze slovesa *ἀπόστέλλω* – odeslat, poslat) a znamená: vyslanec, posel nebo velvyslanec. Stručně řečeno, apoštolát má neobyčejně náboženský význam v kontextu křesťanství, zatímco ve volném smyslu lze aplikovat na určitá povolání nebo činnosti, které při dobrém výkonu a za určitých okolností znamenají vysokou úroveň osobní zangažovanosti a obětavosti (např. v situacích nouze, když je výuka apoštolátem či se praktikuje medicína jako apoštolát apod.). Apoštolát není vyhrazen specializované skupině kněží, ale je úkolem celé církve.

Sv. Vojtěch je skvělým příkladem apoštolátu. Něco o něm. Narodil se na hradě Libici asi roku 956, dle některých pramenů o tři roky dříve, a to jako pátý syn Střezislavy. Byl z rodu Slavníkovců, kteří vládli na větší části území dnešních východních Čech. Vojtěch jako chlapec těžce onemocněl a když po prosbách k P. Marii z nebezpečí vyvázl, otec přislíbil, že z něj vychová kněze. Vojtěch studoval 9 let v Magdeburku, kde přijal asi v 16 letech při biřmování jméno Adalbert po misionáři a arcibiskupu, který mu byl vzorem a otcovským přítelem. Roku 981 se vrátil z Magdeburku do Čech a v pražské katedrále vykonával podjáhenskou službu. Byl nadprůměrně vzdělaný, s hlubokou vírou a lidským cítěním. Bolelo ho, že v Čechách je náboženský život značně vzdálen křesťanskému ideálu. Biskup Dětmar žil poněkud v přepychu a byl příliš shovívavý k slabostem lidu. Velmoži asi i proto zůstávali u pohanských způsobů života. Nechali se unášet rodovou pýchou, projevovali ukrutnost a žili v nemravnostech. Svévole mocných měla vliv na hmotnou i duchovní bídu lidu. Vojtěch to chtěl změnit, a tak začal pomáhat, těšit a poučovat. Věděl totiž, že apoštolská mise církve má za cíl realizaci věčného plánu a rozhodnutí nebeského Otce, týkající se spásy člověka a světa. Celá církev je apoštolská, neboť zůstává ve společenství víry a života se svým původem, skrze nástupce svatého Petra a apoštolů. Celá církev je apoštolská, neboť je „poslaná“ do celého světa; všichni členové církve se podílejí na tomto

poslání, i když různým způsobem. „Křesťanské povolání je svou povahou také povolání k apoštolátu.“ „Apoštolátem se nazývá veškerá činnost Tajemného Těla“ zaměřená na „šíření Kristova království všude na světě.“ „Protože Kristus, poslaný od Otce, je zdroj a počátek veškerého apoštolátu církve, je zřejmé, že plodnost apoštolátu“, jak posvěcených služebníků, tak „laiků, závisí na jejich živém spojení s Kristem“. Podle povolání, dobových požadavků, různých darů Ducha Svatého, nabývá apoštolát různých forem. Avšak „duší veškerého apoštolátu“ zůstane vždy láska čerpaná především z Eucharistie.

„Křesťané jsou lidé, kteří byli křtem vtěleni do Krista, stali se Božím lidem, a z toho důvodu jsou účastni, každý svým způsobem, Kristova úřadu kněžského, prorockého a královského; podle svého vlastního postavení jsou povoláni k poslání, které Bůh svěřil církvi, aby je plnila ve světě.“ „Na základě znovuzrození v Kristu jsou si všichni křesťané skutečně rovni co do důstojnosti i činnosti. Na základě této rovnosti všichni spolupůsobí na rozvoji Těla Kristova, každý podle svého postavení a úkolů.“ I rozdíly, které Pán stanovil mezi údy svého Těla, mají sloužit jednotě církve a jejímu poslání. „V církvi jsou totiž různé služby, ale jedno poslání. Apoštolům a jejich nástupcům svěřil Kristus úkol učit, posvěcovat a řídit jeho jménem a mocí. Avšak i laici, když se jim dostalo účasti na Kristově kněžském, prorockém a královském úřadě, plní v církvi a ve světě svůj podíl na poslání celého Božího lidu.“ Konečně jak z posvěcených služebníků, tak z laiků „pocházejí křesťané, kteří uskutečňováním evangelijních rad... se svým zvláštním způsobem zasvěcují Bohu a pomáhají církvi v jejím spásném poslání.“

Toto vysvětlení, pocházející z Katechismu katolické církve, je možná pro někoho nesrozumitelné, ale podívejme se na ně už spíše z praktického hlediska. Když jdeme na pohovor do nějaké firmy a ucházíme se o práci, musíme vědět, co bude náplní naší pracovní doby, musíme znát povinnosti a práva, které vyplývají z našeho členství v pracovním kolektivu. Zaměstnavatel vysvětluje uchazeči, co se od něj bude vyžadovat a jaká bude jeho odměna. To, co jej ale nejprve bude zajímat, bude motivace, proč tam chce uchazeč pracovat. Podepsání smlouvy se pak považuje za začátek našeho působení na novém místě. S vědomím, že bereme na sebe zodpovědnost, musíme pamatovat na důsledky. Dobře odvedená práce přináší zkušenosti a praxi, hlubší poznání chodu firmy a možný kvalifikační postup. Naopak špatné odvedení práce přináší osobní okoralost a nechť podílet se na společném dobru. Důsledky ale nese celá společnost. Ve společnosti katolické církve je to podobné. U dospělých osob je příprava na křest trvajícím delší dobu, seznámení se s Šéfem, Jeho nekonečnou láskou, náplní práce tedy bude následování Krista v lásce. Přichází moment smlouvy, svátost křtu, a začínám plnohodnotně být členem, od kterého se očekává, že ve spolupráci s Boží milostí a Božím lidem bude milovat, nést spasitelný kříž, sloužit a rozdávat to, co sám od Krista přijímá. Jak říká sv. Pavel: ***Vždyť nás má ve své moci láska Kristova – nás, kteří jsme pochopili, že jeden zemřel za všechny, a že tedy všichni zemřeli; a za všechny zemřel proto, aby ti, kteří jsou naživu, nežili už sami sobě, nýbrž tomu, kdo za ně zemřel i vstal. Kdo je v Kristu, je nové stvoření. Co je staré, pominulo, hle, je tu***

nové! (2 Kor 5,14-15.17) Získat misijní zápal je podmínkou pro přijetí do Boží firmy. A ten se bere z hlubokého zakoušení Božího milosrdenství a Jeho nekonečné lásky ke mně hříšníkovi. Jestli mne Bůh tak miluje zadarmo, toužím o tom říct celému světu a připojuji se k lidem se stejnou zkušeností. Miminka křtíme s vědomím, že už od začátku chceme, aby v nich působila Boží milost, a chceme je vychovat podle toho, co jsme sami přijali jako nejlepší životní cestu.

Ale nyní zpět k svatému Vojtěchovi. Ve Veroně byl r. 982 vysvěcen na biskupa a tam také od římského císaře Otty II. svůj úřad oficiálně přijal. Biskupských povinností se Vojtěch ujal se značnou důsledností a s mladickým zápalem se pustil do duchovní i sociální obnovy své diecéze. Přitom žil asketicky a s chudými se dělil i o svou stravu. Dle legendy svůj příjem dělil na čtyři díly, čtvrtinu si ponechával na své výdaje, další část na zkrášlení chrámu, třetí na výživu kanovníků a čtvrtinu rozdál chudým. Přes všechno úsilí ani po šesti letech s velmoži příliš nehnul. Pro své mravní požadavky jim byl trnem v oku, a proto kde mohli, tam ho znevažovali a vytvářeli překážky jeho snahám o reformy. Na jejich straně byli proti Vojtěchovi i někteří duchovní a na předním místě vladař Boleslav II., zvaný Pobožný. Podstatnou příčinou konfliktů bylo to, že obyvatelé země ve svém způsobu života stále dávali přednost pohanským způsobům. Nechyběl ani výskyt mnohoženství a kněžstvo nežilo dle Vojtěchových požadavků ani v celibátu. (Ten byl však důrazně prohlášen závazným až Řehořem VII., jehož pontifikát začal r. 1073.) Vojtěch za takové situace, pro neposlušnost lidu, se odebral s nejmladším bratrem, údajně otcovým levobočkem Radimem do Říma žádat papeže Jana XV. o osvobození od svěřeného úřadu. Po papežově souhlasu s odstoupením v roce 989 vstoupili Vojtěch s Radimem do benediktinského kláštera. Krátce pobýli v Monte Cassinu a žili pak jako prostí mniši v modlitbě, práci a pokání v klášteře sv. Bonifáce a Alexia na Aventinu v Římě. V dubnu 990 tam složili řeholní sliby. Během tří let po odchodu Vojtěcha se úroveň náboženského života značně zhoršila a mohučský arcibiskup žádal papeže, aby Vojtěcha poslal zpět do Prahy. Velmoži s Boleslavem II. zároveň slíbili, že se k němu budou chovat lépe a žít křesťanštěji. Vojtěch se vrátil se 12 římskými řeholníky, kteří pak žili v břevnovském klášteře, založeném pro ně Boleslavem II., který Vojtěcha osobně přivítal. Vojtěchovi se v zemi zřejmě nepodařilo získat potřebnou důvěru a napětí mezi ním a šlechtou se znovu zostřovalo, a to zvláště poté, co Boleslav II., stížen mozkovou příhodou, svěřil dočasně vládu svému synovi Boleslavu Ryšavému a několika českým pánům. Rod Vršovců, který byl nepřátelský vůči rodu Slavníkovců a kterému byl Boleslav Ryšavý silně nakloněn, nabyt větší moci a zesílil své nepřátelství. Vojtěch proto znovu odešel do benediktinského kláštera v Římě. V květnu 996 byl v Římě korunován za císaře mladý německý panovník Otto III., který s Vojtěchem navázal užší přátelství a obdivoval jeho učenost, upřímnou zbožnost i přísný život. Papežem se v tom roce stal císařův příbuzný Řehoř V. Ten Vojtěcha poslal zpět do Prahy a on poslušně šel, ale předem si vyžádal dovolení, aby, pokud ho Češi nepřijmou, směl jít hlásat evangelium k pohanům.

Po třetím návratu do Čech narazil Vojtěch na nesmiřitelné nepřátelství. Za jeho pobytu v Římě 28. 9. 995 nepřátelští velmoži vyvraždili na hradě Libici slavníkovský rod, z něhož zůstal jen on s Radimem, protože byli v Římě. Vrahové měli mocného ochránce v českém panovníkovi. Vojtěch, v doprovodu Radima, proto zamířil do Polska a tam byl hostem Boleslava Chrabrého. Ten pak poslal do Prahy poselstvo se žádostí, aby přijali svého biskupa. Češi však odmítli, a proto mohl Vojtěch odejít do pohanských krajů severního Polska. Odešel tedy šířit evangelium na území dnešního Gdaňska, kde dosahoval požehnaných úspěchů. Pak přešel k sousedním pohanským Prusům. Tam, poblíž Královce, omylem vstoupil na tzv. Romovské pole, které měli pohané za posvátné. Ti se přihnali, udeřili ho prý nejprve veslem, pak ho probodali oštěpy a nakonec jeho useknutou hlavu narazili na kůl.

Jasně vidíme, že apoštolát, kterým biskup Vojtěch žil, pramenil z touhy přinést Boží lásku a tak změnit mravní způsob života lidí. I svůj život odevzdal jako velký misionář, apoštol. Když si uvědomíme, že máme veliký poklad víry, nemůžeme si to nechat jen sami pro sebe. Naopak, toužíme, aby se dobrá novina dostala mezi lidi. Nepovažujeme to za naši soukromou záležitost. On apoštoloval jako církevní hodnostář. Díky jeho apoštolské činnosti se spousta lidí setkala s živým Bohem a jeho milosrdenstvím a přinášelo to plody pro oba národy. Nikdo z nás není biskupem, ale každý z nás nese jméno křesťan. Tedy ten, kdo následuje Krista. Máme proto dělat všechno pro to, aby Boží láska v nás rostla, naše víra se prohlubovala a náš způsob života tomu nasvědčoval. Nenechme se odradit překážkami nebo strachem. Když Kristus posílal své apoštoly do světa, přislíbil jim, že s nimi bude až do konce světa. Bůh se ujímá lidí (věřících i nevěřících) jako svého syna Izraele skrze apoštolskou církev (nás), protože pamatuje na své milosrdenství, které slíbil Abrahámovi a jeho potomkům (naším předkům i nám) navěky. Dílem Božího milosrdenství je, že smíme spolupracovat na spáse světa.

Můžeme si položit několik otázek k zamyšlení:

1. Potkal jsem osobně Boha ve svém životě, nebo pořád žiji tradiční víru přijatou od jiných?
2. Mám osobní zkušenost s nekonečnou láskou Boží a Jeho milosrdenstvím?
3. Cítím, že mne Bůh povolal k tomu, abych svědčil svým životem o Kristu?
4. Jakým způsobem mohu být já ještě víc zaangažovaný do apoštolátu církve?

Děkuji za pozornost.

Modleme se:

Bože, Tys naplnil svatého biskupa Vojtěcha touhou po spáse duší a posiloval ho, aby svou věrnost potvrdil mučednickou smrtí; na jeho přimluvu pomáhej biskupům a kněžím, aby svědomitě konali svou službu, a lid, který jsi jim svěřil, posiluj, ať ochotně kráčí cestou, kterou ho jeho pastýři vedou. Prosíme o to skrze Tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána, neboť on s Tebou v jednotě Ducha Svatého žije a kraluje po všechny věky věků. Amen

2. den

SV. PROKOP - síla modlitby – jak vítězit nad pokušitelem

(zpracoval P. Mariusz Leszko SAC)

Každý z nás ve svém životě hledá vzory, o které by se mohl opřít a které by mohl ve svém životě následovat. V Apoštolské exhortaci o Povolání ke svatosti „GAUDETE ET EXSULTATE“ papež František říká, že „každý světec je posláním; plánem, aby v určitém okamžiku dějin zrcadlil a vtělil jedno hledisko evangelia“ (19). O něco dál nám svatý Otec říká: „každý světec je poselstvím, které Duch svatý vynáší z bohatství Ježíše Krista a dává jeho lidu“ (21). Jedním z nich může pro nás být i **sv. Prokop**, jeho život a dědictví, které nám nechal.

V této přednášce bych se chtěl zaměřit na dvě části. V první bych chtěl ukázat na příkladě života sv. Prokopa, v čem spočívala jeho velikost a sláva, proč jeho život i v dnešní době se může stát pro nás inspirací na cestě k Pánu. V druhé části této přednášky bych chtěl odkázat na svatost, která je základem a cílem našeho pozemského putování. Podnětem k tomu bude apoštolská exhortace papeže Františka „Radujte se a jásejte“ z roku 2018. Jedno s druhým krásně souvisí, protože člověk, který se rozhodne žít pro Boha, automaticky bude ve svém životě odmítat zlo a stane se překážkou pro pokušitele, stane se zářícím Božím světlem na této zemi pro ostatní.

I. Sv. Prokop, jeho velikost zaměřena na tichého a pokorného Pána

Sv. Prokop byl v mnoha ohledech svého života výjimečný. Je prvním českým světcem, který není svým původem spjat s vládnoucím či významným velmožským rodem. Také se stal prvním svatým v českých dějinách, který není mučedníkem, ale zemřel přirozenou smrtí. Jeho kult nikdy nepronikl do zahraničí. Měl úzké vazby na domácí prostředí a slovanskou bohoslužbu, také byl vnímán jako strážce cyrilometodějského odkazu. Díky svým činům byl chápán jako ochránce lidu a zastánce češství.

Odlíšnost od ostatních svatých spočívá i v jeho nezávislosti a soběstačnosti, nebál se hledat svou vlastní cestu a **vydat se do samoty**, ve které našel vnitřní klid a řád, ve skutečnosti našel Pána Boha. Jeho život je pro nás stále obestřen tajemstvím, víme o něm pouze málo informací, které můžeme pokládat za spolehlivé a pravdivé.

Jeho jméno pochází z řečtiny a v překladu znamená „*pohotový, připravený k boji*.“ Pocházel z české zemanské rodiny. Narodil se v Chotouni mezi Českým Brodem a Kouřimí. Datum není spolehlivě známé, mohlo to být kolem r. 985. Rodiče mu dopřáli kvalitní vzdělání ve slovanském jazyce u kněží na Vyšehradě. **Stal se knězem**, přestože byl ženatý a měl syna Jimrama – v té době nebylo kněžství nutně spojeno s celibátem.

Kněžský úřad v té době poskytoval dobré postavení ve společnosti, slušné příjmy a všeobecnou úctu, žádné přísné mravy se nevyžadovaly. Mnozí kněží i klér v té době žili takto vlažně. Prokopa to však neuspokojovalo. **Toužil po hlubším vztahu s Bohem**, a proto

se rozhodl uchýlit se do kláštera. **Chtěl radikálněji následovat Krista.** Kronikář sázavského kláštera o něm napsal: *"Pohrdl marností světa, zřekl se domu, manželky, polností, příbuzných a přátel, dokonce i sebe samého, dal výhost lsti plnému světu a jeho bídné nádheře."* **Opustil proto rodinu a dřívější postavení, aby žil jako poustevník. Žil přísným asketickým životem, modlil se a tvrdě pracoval.**

K poustevničení si sv. Prokop vybral samotou u řeky Sázavy, kde žil v jeskyni, ze které napřed vyhnal tisíc démonů. **Kromě modlitby také musel pracovat,** aby se nějak uživil. Proto je znázorňován jako oráč, který oře s čertem zapřaženým do pluhu. Podle legendy s ním dokonce vyoral tzv. Čertovu brázdu táhnoucí se od Sázavy až do Chotouně. To znázorňuje skutečnost, že **sv. Prokop byl mužem s velkou duchovní mocí,** a tak jako Pán Ježíš a apoštolové sváděl a vyhrával mnohé duchovní bitvy se Zlým. Jeho zbraní byla MODLITBA, POKÁNÍ a ŽIVÁ VÍRA. Pověst o zbožném poustevníkovi se šířila po okolí a lidé začali sv. Prokopa navštěvovat s prosbou o modlitbu, radu a pomoc. Ten je **sytil chlebem Božího slova** a podle možností se jim snažil pomáhat i hmotně. **Jeho modlitby měly moc vyprosit i zázraky.**

Po jistém čase se kolem něj shromáždili žáci, s kterými utvořil uzavřenou slovanskou mnišskou osadu. První členové společenství na Sázavě byli čeští kněží a poustevníci, zastánci církevní cyrilometodějské tradice. Sv. Prokop jim dal pravidla inspirovaná řeholí sv. Benedikta a sám je duchovně vedl. V té době také na skále nad řekou vystavěl dřevěnou kapličku ke cti Panny Marie a sv. Jana Křtitele. Tím byl dán počátek pozdějšímu klášteru, který byl založen z popudu knížete Oldřicha.

Opat Prokop **úzkostlivě bděl,** aby v jeho klášteře vládla přísná řeholní kázeň. **Miloval sobě podřízené bratry,** ale při **tom nespouštěl z očí pravidla mnišského života,** a proto také **po zásluze napomínal, káral i trestal jejich přestupky.** Letopisec zaznamenal na potvrzení toho následující příhodu: *Jednou jeden z řeholních kněží sloužil za přítomnosti zástupu věřících v klášterním chrámě zpívanou svatou liturgii pronášeje posvátné zpěvy hlasem tak vysokým a strojeným, že byla patrná jeho snaha, aby byl chválen lidmi. To se mu také povedlo, neboť mezi věřícími bylo slyšet, že prý zpíval jako anděl. Opatovi neušla tato marnivost. Svolał tedy bratry a pokáral před nimi ješitného pěvce takto: „Je nám to líto, milý bratře, že ty hledáš lidské chvály, připravuješ se o zásluhu z pokorného konání nejsvětější oběti, a navíc uvádíš svou duši v nebezpečství. Znáš naše pravidlo, že nikdo nemá toužit po lidské chvále. Zpíval jsi prý jako nějaký anděl. Za to přijmi nyní šlehy prutů, aby tě hořkost trestu vyléčila z touhy po lidské chvále."*

Kromě vedení kláštera se sv. Prokop dále **věnoval příchozím, kteří ho prosili o duchovní posilu a modlitbu.** Tak jako dříve, když byl ještě poustevníkem, se při službě těmto lidem projevovala Prokopova **velká duchovní zkušenost a moc Ducha svatého.** Je zaznamenáno mnoho zázraků, které už za jeho života Pán vykonal.

Prokopovou zásadou bylo: „**VŠE PRO BOHA! PRO SEBE NIC.**“ Když se přiblížil okamžik jeho smrti, pobýval v klášteře jeden nemocný host. Tomu Prokop řekl, aby počkal do druhého dne a po jeho smrti si odnesl plášť, kterým byl přikryt. U Prokopa nemoc vyvolala záchvat, rozloučil se s bratřími, které naposled napomínal i těšil a pak svatě zesnul. Nemocný host po oblečení světcova pláště dosáhl úplného uzdravení. Svatý Prokop skonal na svátek Zvěstování Páně 25. března 1053.

Mnozí se obraceli a obracejí na sv. Prokopa jako na vítěze a pomocníka v boji proti zlým duchům a d'ábelským nástrahám. Sv. Prokop nebyl ani na samotě uchráněn před pokušeními zlého ducha, ale odpíral mu srdnatě, utvrdil se v pokoře, utužil se ve ctnosti, a takto přemohl nepřítele lidstva.

Sv. Prokop je mimořádně aktuální světec pro dnešní dobu. Neboť mnoho lidí v současné době je znesvobodněných, doslova zotročených, a potřebují pomoc nejen skrze medicínu, ale především skrze Boží milost, aby tak byli osvobozeni z duchovních pout. A Boží milosti je potřeba mimořádně mnoho, vzhledem k obrovskému počtu oněch zotročených lidí, ale hlavně proto, že si svou svázanost a nesvobodu vůbec neuvědomují a žijí v iluzi svobody. Nevnímají, že je ďábel táhne do pekla. A právě sv. Prokop může vyprosit Boží milost, aby mnozí byli osvobozeni ve všech vrstvách své bytosti a mohli zakusit pravou svobodu Božích dětí a plně pochopili podstatu evangelia a křesťanství. On je naším bratrem v Kristu Ježíši, který získal osobní zkušenost v oblasti duchovního zápasu.

II. Svatost jako cíl našeho putování

Cílem, ke kterému se ubíral ve svém životě sv. Prokop, nebyl v první řadě boj se zlem, ale naopak velká láska k Pánu Bohu. To ona stále v něm vyvolávala potřebu bdělosti nad stavem své duše a starosti o neustálé naplňování života láskou, pokorou a odevzdáním všeho pro Pána. Z této blízkosti s Bohem se v něm rodila touha, že chtěl za každou cenu všechno dělat pro Pána, chtěl stále přebývat v jeho milosti, a přitom dobře věděl, že musí ze svého života odmítnout všechno, co by mu odebralo Boha, proto hledal místa samoty a snažil se stále být zakotvený v Pánu.

Také i my si stále potřebujeme uvědomovat a společně připomínat, že v centru našeho života má být Pán, že jako křesťané máme cíl a svůj program, který bychom každý den měli realizovat. K tomu nás vede i papež František v nejnovější exhortaci „GAUDETE ET EXSULTATE“, kde nám jasně připomíná, že jsme povoláni ke svatosti, která je nejkrásnější tváří církve. Důrazně nám to připomněl i druhý vatikánský koncil: „Všechny věřící křesťany, vybavené v každém povolání a stavu tolika, a tak velikými prostředky spásy, volá Pán – každého jeho vlastní cestou – k dokonalé svatosti, jako je dokonalý sám Otec“ (Lumen gentium, 11).

Dovolte, že odkážu na několik podnětů tohoto dokumentu jako inspiraci pro současnou dobu, jak být s Pánem a realizovat to, k čemu nás Bůh stále volá.

1. Ke svatosti není třeba být biskupem, knězem, řeholnicí či řeholníkem. Častokrát jsme pokoušeni myslet si, že svatost je vyhrazena těm, kdo mají možnost zachovávat odstup od běžného zaměstnání, aby se věnovali modlitbě. Tak to není. Všichni jsme povoláni být svatými tím, že budeme žít lásku a nabízet každému svědectví v každodenním zaměstnání tam, kde jsme.
2. Dovol milosti svého křtu přinášet plody na cestě svatosti. Všechno nech otevřené Bohu a s tímto cílem se rozhodni pro Něho, vol Boha stále znovu. Neklesej na mysl, protože máš sílu Ducha svatého, která to umožňuje, a svatost je v zásadě plodem Ducha svatého v tvém životě (srov. Gal 5,22-23). Když jsi pokoušen sednout na lep svojí slabosti, pozvedni oči k Ukřižovanému a řekni: „Pane, jsem ubožák, ale ty můžeš učinit zázrak, abych byl trochu lepší.“ V církvi, svaté i hřešící, se nachází vše, co je potřeba k růstu ve svatosti. Pán ji obdařil Slovem, svátostmi, svatyněmi, komunitním životem, svědectvím svatých a mnohotvárnou krásou, plynoucí z Pánovy lásky „jako nevěstu ozdobenou šperky“ (Iz 61,10).
3. Tato svatost, k níž tě volá Pán, roste malými skutky. Například: nějaká paní jde nakupovat na trh, potká sousedku, začnou si povídat a padne nějaká kritika. Paní si však řekne: „Ne, nebudu o nikom mluvit špatně.“ Toto je krok směrem ke svatosti. Potom se doma svého syna zeptá na jeho plány, a přestože je unavena, sedne si k němu a trpělivě a citlivě mu naslouchá. To je další oběť, která posvěcuje. Potom zakusí nějakou úzkost, ale připomene si lásku Panny Marie, vezme růženec a s vírou se modlí. To je další krok ke svatosti. Potom vyjde na ulici, potká chudáka, zastaví se a citlivě s ním rozmlouvá. Také toto je krok vpřed.
4. Svatost v podstatě znamená prožívat v jednotě s Kristem tajemství Jeho života. Znamená to sjednotit se jedinečně a osobně se smrtí a zmrtvýchvstáním Pána v neustálém umírání a zmrtvýchvstání s Ním. Může však označovat i reprodukování různých aspektů Ježíšova pozemského života v našem vlastním životě: skrytý život, komunitní život, sblížení s těmi posledními, chudobu a další projevy
5. Stále se ptej ve svém životě Ducha svatého, co od tebe Ježíš očekává v jednotlivých chvílích tvého poslání. Dovol mu, aby v tobě vytvořil osobní tajemství odrážející Ježíše Krista v dnešním světě.
6. Nechej se proměnit, obnovit Duchem, aby to bylo možné, a tvoje cenné poslání nezaniklo. Pán ho dovrší i uprostřed tvých omylů a negací, jen když neopustíš cestu lásky a zůstaneš otevřený Jeho nadpřirozenému působení, které očisťuje a osvěcuje.
7. Neměj strach ze svatosti. Neodejme ti síly, život a radost. Zcela naopak, protože se staneš tím, kým tě zamýšlel Otec, když tě stvořil, a budeš věrný svému vlastnímu bytí. Závislost na Něm nás osvobozuje od otroctví a přivádí k uznání naší důstojnosti.

8. Neměj strach mířit co nejvíce nahoru, dát se milovat a osvobodit Bohem. Neměj strach dát se vést Duchem svatým. Svatost tě nečiní méně lidským, protože je setkáním tvé slabosti se silou milosti.
9. Majetek ti nezajistí nic. Naopak, když se srdce pokládá za bohaté, je se sebou natolik spokojené, že nemá prostor pro Boží Slovo, pro lásku k bratřím, ani pro potěšení nad tím, co je v životě nejdůležitější. Zbavuje se tak největšího majetku. Proto Ježíš nazývá blahoslavenými chudé v duchu ty, kdo mají chudé srdce, do něhož může vstupovat Pán svojí ustavičnou novostí.
10. Pokora může v srdci zapustit kořeny jedině skrze ponížení. Bez něho není pokory ani svatosti. Jestliže nejsi s to snést a obětovat nějaké to ponížení, nejsi pokorný a nejsi na cestě ke svatosti.
11. Prosme Pána o milost, abychom neváhali, až nás Duch pobídne učinit krok vpřed; prosme o apoštolskou odvahu předávat evangelium druhým a nečinit ze svého života muzeum vzpomínek. V každé situaci dovolme Duchu svatému, aby nám umožnil rozjímat o dějinách v perspektivě zmrtvýchvstalého Ježíše. Tak bude moci církev namísto ochabování kráčet vpřed přijímáním Pánových překvapení.

Tuto přednášku bych chtěl ukončit jedním příběhem ze života sv. Terezy z Kalkaty: Někáký fotograf se kdysi přiblížil k Matce Tereze z Kalkaty, aby vyfotografoval její oči. Ještě, než zmáčkł spoušť, řekl jí: „Matko Terezo, dovolte mi, prosím, malou nezdvořilost! Máte tvář tak hluboce poznamenanou plynutím času, ale Vaše oči jsou těmi nejšťastnějšími, jaké jsem kdy potkal! Jak je to možné?“ Matka Tereza se zasmála a odpověděla: „Mé oči jsou šťastné, protože mé ruce vysušily mnoho slz.“

Nehledejme zlo a způsob, jak s ním bojovat, ale více se snažme dávat ve všem přednost Bohu, protože Jemu patříme a pro Něho také žijeme. Ať pro nás vzorem bude i sv. Prokop, který se snažil udělat všechno, aby realizoval Boží plán ve svém životě.

3. den

Bl. Hroznata – dobrý správce majetku (*zpracoval P. Jaroslav Sojka*)

14. července, nezávazná památka

Postaven: laický bratr, mučedník OPraem

Úmrtí: 1217

Patron: Čech, politických vězňů a od r. 1993 plzeňské diecéze

Životopis v kostce

Byl urozeného původu. Měl vztah k Panně Marii pro její ochranu. Oženil se, ale žena i syn mu zemřeli. Snažil se o účast v křižáckých výpravách a čtyřikrát byl v Římě. Na svých pozemcích v Teplé vystavěl klášter, uvedl do něho premonstráty ze Strahova. Druhý klášter nechal zbudovat v Chotěšově. Sám vstoupil do řádu a v Teplé byl určen za správce klášterního hospodářství. Při jedné cestě byl nepřáteli zajat a ve vězení v Kynšperku umučen hladem.

Podrobný životopis

Pocházel z velmi významného rodu, který vlastnil rozsáhlé majetky v severozápadních Čechách. Podle historických pramenů uložených v tepelském klášteře se narodil kolem roku 1160, někteří životopisci však udávají dobu o 10 let později a jako místo narození Hroznětín. Jeho životopis byl prý sepsán až 40 let po jeho smrti, proto i některé pochybnosti z nedostatečně doložených informací.

Hroznatovým otcem byl Sazima z Krašova, předek hrabat z Gutštejna. Údajně zemřel v bitvě mezi nesvornými Přemyslovci 23. 1. 1179. Jeho matkou byla Dobroslava z Černínů a měl bratra Arnošta a sestry Vojslavu, Jitku a Idu. Jeho rod měl erb s trojím parožím.

Podle legendy se narodil na neznámém místě a zdánlivě mrtev. Jeho matka na radu pomocnice při porodu jej obětovala Pánu Ježíši a P. Marii, načež prý se ztuhlé novorozeně probralo k životu. Věrohodnější je to, že Panna Maria nad ním držela ochrannou ruku, když byl několikrát ohrožen na životě. Matkou byl veden k Mariánské úctě s připomínáním její ochrany. Tu prý viděla i ve chvíli, když Vojslavě (sestře) za jízdy v otevřeném kočáře vypadl z náručí a neutrpěl úhony.

Za nejvýznamnější je uváděna jeho záchrana z řeky Visly. Poté co se jeho sestra Vojslava provdala za purkrabího Krakova Otu, část svého dětství prožil v Polsku. Tam také jako chlapec spadl do Visly. V řece prý nad svou hlavou uviděl ruce překrásné paní. V legendě je řečeno, že to bylo ve tři odpoledne a zatím co se rybáři marně snažili v řece chlapce najít, příběhla Vojslava se zdatným plavcem. Ten prý až k večeru vytáhl Hroznatu ze dna za vlasy v přesvědčení, že musí být mrtvý. On však otevřel oči. Po vytažení z řeky učinil slib, že své ochránitelce prokáže zvláštní službu.

Po návratu do Čech se Hroznata vzdělával na úrovni bohatých a vynikal ve ctnostech i vážnosti. Vstoupil také do služeb u dvora. Knížetem-biskupem Jindřichem Břetislavem a Přemyslem (i za jeho kralování) byl oslovován jako přítel. Poddanými a chudými byl milován pro svou vlídnost i štědrost k potřebným. V dospělosti se oženil, po otci měl značný majetek na Perucku a na Plzeňsku to prý bylo zas věno manželky či snad i odměna za službu u dvora. Viditelné a vrchovaté štěstí jakoby skončilo. Syn, který se mu narodil, brzy zemřel a po něm i žena.

Hroznata se pak obrátil k nadějím nadpozemským. Jako pravý zbožný rytíř se rozhodl dát do služby Bohu. Tehdy, asi kolem roku 1190 se v Čechách dozvěděli, že se někteří rodáci vyznamenali ve třetí křížové výpravě vedené Děpoldem. Hroznata si vzpomněl na slib z chlapeckých let a na výpravu se vydal také. Přes zimu 1190-91 v Zadaru Hroznata poznal jak nepřipravené je vojsko a jak prvotní nadšení mnohých vůdců mizí v osobních a ziskuchtivých sporech. Po nedobrych zkušenostech se on jako i někteří jiní znechucen a s lítostí odvrátil od výpravy, s níž směřoval ke Svaté zemi. Výprava ztroskotala u Akkonu, kterého sice dobyla, ale nakazila se morovou epidémií.

Hroznata ve zdraví dorazil do Říma za staříčkým papežem Celestinem III., který po vyslechnutí našeho rytíře mu zřejmě jeho slib změnil na jiný dobrý skutek. Hroznata po návratu do vlasti, roku 1193, kdy nastoupil Jindřich Břetislav i jako vévoda, založil v Teplé klášter ke cti Matky Boží P. Marie. Místo zvolil Hroznata nedaleko svého západočeského hradu s rozhodnutím předat ho po vybavení premonstrátům. Legenda vypráví, že na stavbě i sám s dělníky pracoval. A po třech letech budování byl klášter obsazen 12 řeholníky ze Strahova i s opatem.

Zřejmě chtěl Hroznata uskutečnit i původní záměr služby v křížovém tažení, neboť když v prosinci 1195 se dojednávala další křížová výprava, nezůstal pozadu. Nakonec před odchodem napsal závěť, v níž zejména Teplou s veškerým příslušenstvím věnoval řeholním bratřím, kteří v ní budou složit Bohu a Panně Marii. Se svou bojovou družinou dorazil k Římu na začátku srpna 1197. Papež Celestin III. vyhověl jeho prosbám a opatu v Teplé udělil právo k nošení mitry a berly, které tehdy nebylo běžné a Teplou vzal pod papežskou ochranu. V Apulii se pak Hroznata zařadil do křížáckého vojska 32letého císaře Jindřicha, ale vzápětí pro Jindřichovu náhlou smrt z výpravy sešlo. A k návratu snad mělo přispět i vypuknutí moru v křížáckých korábech. Zpáteční cestu konal Hroznata zase přes Řím, kde slíbil postavit další klášter, který vystavěl v Chotěšově pro mišky.

Po velkém zvažování, vzhledem k pocitu odpovědnosti za stav klášterů, zejména jejich ochrany, se Hroznata odhodlal jít cestou k řeholní dokonalosti. Ještě v roce 1202 navštívil papeže, kterým byl Inocenc III. Vypověděl mu celý příběh svého života, prý i s trojí záchranou od P. Marií a dosáhl obnovy papežské ochrany Teplé. Byl ujištěn o právoplatné záměně slibů i o vyšší hodnotě ustavičného slibu, který se chystal v řádu složit. Pak se nechal obléci do premonstrátského oděvu.

Po návratu jako řeholník navštívil krále Přemysla Otakara I. a uspořádal majetkové poměry. V Tepelském klášteře chtěl patřit mezi nejposlednější bratry. Tam vše řídil opat Jan, který se rozhodl vložit vnější záležitosti kláštera na Hroznatu a ten se podrobil a stal se správcem majetku. Klášter trpěl nájezdy. U krále vymohl, že obyvatelé Teplé podléhali přímo zemskému soudu v Praze a také to, že daně nemusely jít do královské komory, ale vše náleželo klášteru. V roce 1217 vznikly rozepře s biskupem Ondřejem, který neoprávněně žádal desátky, jenž jeho předchůdce Daniel natrvalo prominul. Došlo na klatbu nad opatem Janem a papež Honorius III. vybral Hroznatu za rozhodčího sporu. I když byl Jan osvobozen, z neznámých příčin pak Hroznatu pronásledoval a činil mu příkoří, které ten snášel s trpělivostí a oddaností až se vše po návštěvě v Chotěšově uklidnilo.

V té době však už v duši cítil předtuchu blízké smrti. Před cestou na klášterní statek v Hroznětíně, 4. 5. 1217, přijal svaté svátosti, jakoby šlo o poslední přijetí, a opatovo požehnání. Při loučení s bratry prosil o modlitbu.

Podle snad nejstarších životopisů byl sledován někým, koho si zneprátelil tím, že mužně bránil majetek klášterů. Jím byl zajat, odvečen do Německa a tam týrán, mimo jiné hladem a žízni s nadějí na zaplacení výkupného. Protiprávní útoky na církevní majetek byly považovány za zločin proti Bohu. Hroznata byl obhájcem práv a byl uznán jako mučedník pro spravedlnost. Byl by jím jak v případě šlechtických sporů o majetek, který pro klášter hájil i podle odlišné verze o loupeživých rytířích. Místem jeho věznění a smrti hladem je nejspíš Kynšperk. Premonstráti a příbuzní se o něm dozvěděli až od uprchlého vězně a výkupné bylo dodáno pozdě. Někde se ale uvádí, že Hroznata nespravedlivé výkupné nechtěl dovolit zaplatit a raději přijal mučednickou smrt ve vězení.

Hroznatovo tělo bylo uloženo v dřevěné a kamenné rakvi před hlavním oltářem v Teplé. V Teplé i v Chotěšově se 14. červenec již ve XIV. století slavil jako zasvěcený svátek Hroznaty. Při nových zásadách pro svatořečení v r. 1634 se na něj nevztahoval zákaz kultu, ale výjimka pro trvání delší sta let. K oficiálnímu blahořečení došlo až 16. 9. 1897 papežem Lvem XIII. Od roku 1946 je uctíván jako mučedník pro spravedlnost a patron politických vězňů, nejprve nacistických a od devadesátých let též komunistických.

Po vzniku plzeňské diecéze v roce 1993 byl blahoslavený Hroznata papežem Janem Pavlem II. ustanoven jejím patronem a při diecézní pouti do kláštera v Teplé, dne 11. 9. 2004, plzeňský biskup František Radkovský oficiálně zahájil diecézní proces jeho svatořečení.

Prosebná modlitba:

Bože, náš Stvořiteli, Ty jsi nám dal svého Syna Ježíše Krista, aby nás naučil jak Tě máme poznávat a milovat. Ty jsi dával svého svatého Ducha blahoslavenému Hroznatovi, aby pochopil a zcela přijal evangelium a tak následoval chudého a trpělivého Krista v radostné službě bližním ve Tvé Církvi. On posilován Tvou milostí, zůstal Ti věrný v těžkostech života

a oslavil Tě mučednickou smrtí pro spravedlnost. Popřej nám, ať se můžeme podílet na jeho slávě, kterou má v nebi u Tebe a vyslyš naši snažnou prosbu, aby se společenství věřících na zemi mohlo radovat z jeho svatořečení.

Sláva Otci i Synu i Duchu Svatému, jako byla na počátku i nyní i na věky věků. Amen.

Maria, Matko Spasitele a Královno všech svatých, vypros nám nové kněze, řeholníky a křesťanské rodiny. Blahoslavený Hroznato, oroduj za nás!

Český překlad Hroznatovy závěti

Ve jménu svaté a nerozdílné Trojice. Já Hroznata, z Boží milosti ze slavného rodu patřícího k předním v Čechách, všem věřícím v Krista, budoucím i současným. Poněvadž to, co z Božího vnuknutí stanovili prozíraví, je pevněji svěřeno paměti a více vyloučen falešný výklad, když je to zapsáno, proto chci já, na Boží pokyn krácející ve stopách těch, kteří jsou označeni svatým křížem, a toužící spatřit hrob našeho Spasitele, oznámit všem budoucím a přítomným, že jsem bratřím, kteří v Teplé slouží Bohu a blažené Marii, natrvalo odevzdal do užívání jmenované místo se vším, co k němu patří, ať už se vrátím nebo ne. Kdybych na této cestě, kterou nastupuji, naplnil svůj životní úděl, pak jsem všechny své pozemky i všechny statky s veškerým dobytkem témuž klášteru navždy daroval. Jestliže se vrátím, pak tyto pozemky kromě Teplé a co je v jejím držení se náležitě vrátí do mé správy. [...].

Témuž klášteru předávám své služebníky a služby. Všechny své statky svěřuji do správy nynějšímu tepelskému panu opatu. Téhož pana opata a své věrné svěřuji do ochrany Benešovi. [...].

Kdyby někdo rozšířil falešnou zprávu o mé smrti, nikomu ať se nevěří, pokud panem opatem nebude zveřejněno určité znamení, které jsem svěřil jenom jemu. Kdyby opatství pro statky, které jsem věnoval Bohu, chtěli napadat moji příbuzní, kromě nepřízně, kterou si zaslouží od Všemohoucího, hle říkám to před Čechy, ať věnované statky se trvale vrátí do užívání kláštera. [...].

Kdyby si někdo usmyslil, že výše psané statky uchvátí pro sebe nebo rozchvátí, ať pozná, že upadne do klatby.

Dáno toho léta vtěleného Slova 1197, 15. indikce, žádné epakty, 2. konkurenty.

4. den

Svatá Zdislava - křesťanská rodina (zpracoval P. Josef Jaroš MS)

Zdislava se narodila kolem roku 1220 na hradě Křižanově nedaleko Žďáru nad Sázavou. Ve věku 15 let se provdala za Havla z Markvartic, který byl královským strážcem hranic na hradě Lemberku v severních Čechách. Měli spolu čtyři děti a starost o rodinu byla Zdislaviným hlavním úkolem. Dalším jejím úkolem bylo být paní domu, zvláště v nepřítomnosti manžela musela dbát o chod celého hradu a panství. Pozatím, jak dokládají prameny, se starala o lidi ubohé, nemocné kteří přicházeli a klepali do dveří a kterým pomáhala nejen finančně, ale i ošetřovala rány. Sama takové lidi vyhledávala, aby jim mohla pomoci, zvláště v dobách války nebo různých epidemií. Nemocné dařila velikou láskou. Spolu se svým manželem spolupracovala s řádem Dominikánů, pro které vybudovali klášter v Jabloném a v Turnově.

Může být svatá Zdislava i dnes pro nás vzorem, inspirací pro náš život, zvláště pro naše rodiny? Přestože o této svaté nevíme mnoho, můžeme se od ní mnoho naučit. Z jejího krátkého životopisu vyniká několik věcí, které stojí za pozornost a reflexi.

I. Spolu se svým manželem

II. Rodinný život

III. Pomoc druhým

1. Spolu se svým manželem odešla, můžeme říci do divočiny, jakou v té době Lemberk jistě byl - daleko na severu, na hranicích českého království. Společně se rozhodli vybudovat a pomáhat Dominikánům. Společně, ikdyž sama pomáhala nemocným, chudým, ale ze společného jejich dobra. Bylo to jejich společné rozhodnutí.

V knize Geneze čteme: “Bůh stvořil člověka ke svému obrazu, k Božímu obrazu jej stvořil, stvořil jej jako muže a ženu”. Ježíš dodává: “Takto už to nejsou dva, ale jediné tělo”. Tuto pravdu poznali Zdislava s Havlem, a podle ní se snažili žít.

Jaká je situace v mojí rodině? Nebo jakou vizi rodiny, manželství mám já? Pamatuji ze svého dětství, že moji rodiče měli všechno společné. Nebylo moje - tvoje. Moje konto, tvoje konto, moje auto, tvoje auto ...

2. Zdislava pocházela z velmi zbožné rodiny, měla čtyři sourozence. Od rodičů se naučila lásky k Bohu a k druhému člověku, proto k tomu samému vedla nejen svoje děti, ale ovlivnila i svého manžela. Přijímala svátosti, rozjímal Písmo Svaté. Svým příkladem

ukazovala dětem, které od Boha obdržela jako dar, co znamená láska k Bohu a bližnímu v praxi.

Opět se můžeme zeptat: “Jak je to v mém životě, v mojí rodině? A jestli teprve stojím před rozhodnutím založit rodinu, jak budu vychovávat děti, které mi Bůh svěřil do péče? Jestli chci následovat svatou Zdislavu, to již nyní musím začít budovat svůj vztah k Bohu a k druhému člověku, abych svým dětem nepředával jen teorii, ale především jim ukazoval jak - praxi.

3. “Cokoliv jste učinili jednomu z nejmenších, mě jste učinili”. Láska a živý vztah k Bohu vydává ovoce i v lásce k bližním. Tak tomu bylo i v životě svaté Zdislavi. Jak mohla tato mladá žena zvládnout tolik závazků: rodina, dům a ještě měla čas pro člověka v nouzi. Nejen že za ní přicházeli, ale sama je vyhledávala. Boží milost ji dávala tuto sílu, elán i odvahu. Neuzavřela se na svém hradě, nežila egoističně jen pro svou rodinu, svého manžela. V každém člověku viděla tvář Kristovu.

Také rodina se může stát bohem, kterému obětuji svůj čas, peníze, všechny svoje síly, bohem poza kterým nic a nikoho nevidím. Jak je to u mne? Nejsem lhostejný vůči neznámým lidem kteří možná potřebují moji pomoc? Není můj vztah s Bohem jen zbožným přáním? Jak můžeš říkat že miluješ Boha kterého nevidíš a bližního kterého vidíš nenávidíš (je ti lhostejný)?

Papež Jan Pavel II při kanonizaci v Olomouci pověděl: “Rodiny v Čechách a na Moravě, vy jste nedocenitelným pokladem tohoto národa a právě napodobováním svých světců a světic se stáváte tím, čím jste už byly v plánu Božím. A ty Zdislavo z Lemberka, ty dobrá, statečná, milosrdná a zbožná matko, veď rodiny své vlasti a celého světa k tomu, aby stále hlouběji poznávaly své poslání, aby byly hotovy rozdávat se.

Svatá Zdislavo, oroduj za nás, za naše rodiny.

5. den

SV. ANEŽKA ČESKÁ JAKO VZOR CHUDOBY (zpracoval P. Paweł Pruszyński SAC)

Blahoslavení chudí v duchu – biblické pojetí chudoby

Jak můžeme učinit náš život šťastnější? Odpověď najdeme ve známé, často citované větě z Bible: *Blaze vám, chudí v duchu, neboť vaše je království nebeské*. Tímto životním krédem se řídila sv. Anežka, o níž si chceme říci pár slov. Téma dnešní přednášky totiž zní: ***Svatá Anežka Česká jako vzor chudoby***.

Nejprve se zamysleme nad tím, co znamená *duchovní chudoba*, kterou si zvolila tato světice i mnozí další svatí. Proč by nás chudoba měla přitahovat? Vždyť naší spontánní reakcí je, že nás spíše odrazuje svým paradoxem až absurditou. Pokusme se současným jazykem charakterizovat evangijní chudobu, aby se pro nás stala srozumitelnější a bližší.

Blahoslavenství jako „provokace“

Může se nám zdát zvláštní či nelogické, že Ježíš *blahoslavenými* (to znamená) *šťastnými* nazývá *plačící, tiché, čistého srdce, pronásledované*. Ježíš dobře ví, proč to říká. Jeho slova nejsou „lacinou útěchou“. Kristus (řečeno v uvozovkách) „provokuje“, vybízí, abychom zajeli na hlubinu a objevili smysl jeho slov a našeho života. Klíč ke správnému pochopení všech blahoslavenství se skrývá v prvním z nich – v důkladném poznání toho, co znamená být chudý.

Chudoba, jež byla vtištěna v člověka během aktu jeho stvoření podle Božího obrazu a podoby, s sebou nese mnoho významů, vznešené poslání i bohaté zaslíbení. Chudoba, jež je vlastní každému člověku, je rovněž velikou výzvou. Nemůžeme hned a snadno pochopit, oč jde Bohu Stvořiteli, když nás stvořil jako radikálně chudé. Jedna věc je pochopit tuto chudobu, a druhá věc, mnohem těžší, je moudře s ní nakládat v každodenním rozhodování po celý život.

Uvědomujeme si také, jak důležitý je ten, kdo interpretuje (vysvětluje) naši chudobu. Nemůže to být jen tak kdokoli, ale musí to být někdo výjimečně moudrý. Nelze totiž spoléhat jen na sebe sama, náš pohled bývá často zkreslený a omezený. Chesterton tuto situaci popsal tak, že „opilec hledá Boha v příkopě“. Když tedy zakoušíme svou nedostatečnost, můžeme se otevřít naplněnosti, jíž je sám Bůh.

Dva interpreti (vykladači) chudoby

Svatého Ignáce z Loyoly si můžeme zvolit za důvěryhodného interpreta chudoby vtištěné v lidském srdci. Hluboce chápal Horské kázání a v jedné etapě *Duchovních cvičení* (v meditaci představující prapor Ježíšův a prapor Luciferův) nabádá „k uvažování nad řečí, kterou náš Pán Ježíš adresuje všem svým služebníkům a přátelům, jež posílá na cestu, aby *toužili všem pomáhat*, přičemž aby je nejprve vedli k nejvyšší duchovní chudobě“ (CD, 146).

Pomoci bližnímu (a pokud možno všem lidem) pochopit význam „nejvyšší duchovní chudoby“ a pobídnout je k jejímu uskutečňování – to je neocenitelná služba.

Chudoba existuje od samého počátku lidského bytí. Je to dar neobyčejný, můžeme říci „nebe-tyčný“, symbolicky se dotýká nebes. Nejvyšší chudoba definuje každého člověka. Je třeba ji správně pochopit a přijmout ji ne jako ponižující osudový fakt, ale jako skryté, ale mocné povolání člověka k tomu, aby uvědoměle a dobrovolně směřoval ke Stvořiteli a spojoval se s ním.

Tuto skutečnost nejvyšší duchovní chudoby neúplněji vystihuje samozřejmě Ježíš Kristus. Nikdo se mu nevyrovná v tom, co znamená skutečnost, že jsme chudí v nejvyšší míře. Bohužel, svou interpretaci chudoby nabízí také satan. Objevil se už na samém počátku, v ráji, jako ten, kdo se člověku představuje jako přátelský a lépe informovaný (srv. Gn 3). Rafinovaně poučoval člověka (dělá to tak i dnes), jak (snadno a příjemně) svou největší chudobu a s ní spojenou velkou touhu „být jako Bůh“ uskutečnit. Musíme se tedy dozvědět vše potřebné o naší chudobě, abychom se nenechali svést a oklamat Zlým.

Chudý člověk a bohatý Bůh

Jestliže chceme správně chápat a prožívat svou chudobu, musíme mít stále na paměti, že to byl Bůh, kdo nás stvořil. On – Ten, který je – nám daroval život. Naše bytí je jedinečné, protože je osobní. Znamená to, že jsme stvořeni *podle Božího obrazu a podoby*. Bůh nás zve jako jedinečné osoby k účasti na jeho božském životě. Před každým člověkem se otevírá perspektiva „zbožštění“. Proto celý život pocítujeme niterný nepokoj. Stravuje nás duchovní trýzeň, kdy v žádném ze stvoření (ani v druhém člověku) nenalzáme naplnění. Jak řekl svatý Augustin: „Neklidné je naše srdce, dokud nespočine v tobě, Pane.“

Důsledkem toho, že nás Bůh stvořil podle svého obrazu a podoby, je vnitřní dynamika, která nás stále směřuje k Bohu. Neustále toužíme po Bohu, po dokonalé kráse, dobru a štěstí. Ani skutečnost hříchu v nás neničí touhu po samotném Bohu! Stačí očistit srdce od smetí hříchů, pochybností či zranění a ihned se hlásí o slovo ta nekonečná touha po božském životě.

Nemůžeme si pomoci: stále teskníme po životě ve světle a lásce. Chceme dosáhnout úplného poznání a mít naprostou jistotu. Každý touží zažívat krásu a dokonalou svobodu – bez neúprosných omezení jako je čas, pomíjivost, trápení a na konec smrt. Radikálně chudý člověk se nemůže spokojit s troškou Božích darů: ani hojnost těchto darů ho neuspokojí! Člověk chce mít podíl *na všem, co je – na celém jsoucnu*. (A ke všemu, k celému jsoucnu jdeme cestou chudoby, tj. zřeknutí se částí pro celek). Toužíme po tom, co je Bohu vlastní! To Bůh nás tak stvořil. To Bůh nás k tomu uschoptil a pozval. Od svatého Augustina pochází výrok: *homo – capax Dei (člověk je schopen Boha)*. Jsme schopní nejen intelektuálně – studovat různé vědní obory, promýšlet souvislosti, ale jsme schopní i „metafyzicky“ – poznávat Boha a spojovat se s ním. Takové nás chce mít Bůh. Chováme

oprávněnou naději, zakládající se na Božím příslibu, že jednou *uzříme Boha tváří v tvář a staneme se jemu podobnými* (srv. 1J 3). Prozatím však trvá naše namáhavé putování životem. Na cestě nám staví překážky ten Zlý, který nám chce ukázat špatný směr. Musíme být obezřetní, abychom došli do správného cíle.

Nejvyšší chudoba – největší zkouška

Za to, že máme Boží hodnotu a jsme povoláni k životu s Bohem musíme (v uvozovkách) „zaplatit vysokou cenu“: jsme vystaveni zkouškám. Ty vyplývají i z toho, že na božskou naplněnost je třeba čekat celý pozemský život.

Kdo z nás – i přesto že zná svou důstojnost a význam své „nejvyšší chudoby“ – nezažil pokušení, aby podle vlastní vůle, pomocí stvoření, uspokojil své (v podstatě) duchovní touhy? Sekulární svět a Zlý duch tvrdí, že existuje mnoho (snadno dostupných) způsobů, jak zamezit lidské chudobě. Démon a svět se nás snaží přesvědčit, že nemusíme být chudí, že naše nejhlubší touhy nejsou nesplnitelné, že nemusíme čekat, až Bůh naplní tyto touhy na věčnosti. Podle nabídky světa a ďábla je uspokojení přání možné už teď a tady. Je to v lidských možnostech, přímo na dosah ruky.

Pokušení, o němž je řeč, je opravdu reálné. V naší době, v níž převládá dechristianizace (odkřesťanstění), jsou mnozí lidé pod tlakem tohoto pokušení. Překrucují význam „nejvyšší chudoby“, které je v nás božskou pečetí. Místo aby se zaměřovali na Boha, stále častěji používají různé *náhražky*, čili to, co má *nahradit* Boha. Jde o rozmanité věci či peníze shromažďované v přemíře, jde o moc, postavení, slávu, honbu zažitky a zážitky.

Je to velká újma na lidské důstojnosti, když člověk místo Boha uctívá „modly“, tj. stvořené bytosti a předměty. Když někomu chybí víra, naděje a láska – tedy ctnosti spojené se samotným Bohem – zbývá mu jen maximalizovatžitky – smyslové, estetické a také duchovní, avšak bez křesťanského základu. Jezuitský kněz Karel Rahner (v svém díle *Riziko křesťana*, s. 12) trefně poznamenává, že dnes kvůli absence živého vztahu k Bohu se lidé pokoušejí maximalizovat vše, co se dá. Dokonce i zlo páchají v ohromném rozměru. Proč? Aby maximalizované zlo působilo dojmem, že je božské. Jaká je to ironie! A opravdu, zábavní průmysl se snaží rafinovaně vylepšovat svou dosavadní nabídku a svádět klienty stále silnějšími dojmy a smyslovýmižitky. Využívá k tomu všechno možné: přírodní zdroje, chemické výrobky, lidské tělo i psychiku. Používají se různé techniky, které mění vědomí, včetně okultních praktik pocházejících od démonů. Do tohoto průmyslu obšťastňování člověka odtrženého od svého Stvořitele je zahrnuto také umění a technika (s reklamou, se zvukovými a světelnými efekty apod.). Je velká škoda, když dovolujeme, aby „nejvyšší chudoba“, kterou jsme dostali od Boha, ovládl Zlý duch a sekulární svět.

Příklady lidí žijících v chudobě

Obrátme nyní svůj pohled na svaté. Například **Jan Pavel II.** byl jistě chudý duchem. Co měl tento papež, že za ním šly davy lidí? Co na něm bylo zvláštního? Cožpak nešlo o

zviditelnění duchovní chudoby? Skrze tuto přitažlivost umožňoval ostatním čerpat sílu a naději. V evangeliu se to nazývá *obohacení*. Chudoba obohacuje. Nemá nic nebo má málo, ale tak mnoho dává... Duchovní chudoba obohacuje – rozdává se druhým.

Anebo je tu příklad **svatého Františka z Assisi**. Ten se zachoval radikálně: pocházel z bohaté rodiny, avšak vzdal se všeho majetku. Jako jedináček a tedy i jediný dědic tímto způsobil svému otci velké zklamání. František si na znamení toho, že si zvolil chudobu, svlékl na veřejnosti šaty a vrátil je otci se slovy, že odted' je jeho Otcem Bůh. Františkovu nahotu přikryl svým oděvem biskup a tím ho církev přijala pod svou ochranu. František a jeho následovníci pak šířili své učení po celém světě. Františkánský styl duchovní chudoby je atraktivní i v dnešní době.

Dalším vzorem je **svatý Antonín z Padovy**. Kdo z nás ho nevzývá, když se mu něco ztratí, nebo chce něco či někoho nalézt? Právě z jeho duchovní chudoby pramení zdroj milostí a darů, jaké mu dal Bůh. Duchovní chudoba obohacuje, rozdává se, je jako vůně, jako živá voda, jako světlo v temnotě, jako život v samé podstatě.

Také **svatá Anežka Česká** je inspirací pro naši dobu.

Anežka opustila přepych své rodiny a dala přednost životu v dokonalé chudobě. Rozhodla se sloužit Kristu. Dala podnět k založení špitálního bratrstva, z něhož se stal řád křižovníků s červenou hvězdou. Založila první klášter klarisek v Praze a žila zde čtyřicet šest let. Byla takovým „strážným andělem českého národa“. *"Sytla hladové, ošetřovala nemocné, pečovala o přestárlé, povzbuzovala bezradné a tak šířila pokoj a smíření, dodávala útěchu a vlévala novou naději."* Takto o ní psal Jan Pavel II.

Dalším způsobem duchovní chudoby byla iniciativa, již vyvinula se svou matkou Konstancií. Jednalo se o přinášení obětí za hříchy jejich rodu. I my můžeme praktikovat takovou duchovní chudobu, kdy budeme Bohu předkládat trápení a bolesti našich rodin, abychom jim tak vyprosili Boží blízkost.

Jinou motivaci k uskutečňování duchovní chudoby nám nabízí sv. Anežka prostřednictvím rozhodnutí o svém životním povolání. O její ruku žádal anglický král i ovdovělý císař Fridrich II. Anežka však řekla "ne", protože její srdce bylo připravené říct Bohu "ano" ke zcela odlišnému životu.

Výrazem duchovní chudoby je modlitba. Anežka se vroucně modlila za své povolání a pomocí duchovních rádců dožívala. *Ze životopisů svatých* měla ráda zejména vyprávění o heroickém životě sv. Alžběty Durynské, o způsobu řeholního života sv. Františka a sv. Kláry.

Ve františkánském duchu a podle evangelijské chudoby obětavě pomáhala chudým. Udržovala písemný styk s pozdější sveticí Klárou z Assisi. Ta ji povzbuzovala k vytrvalosti a k dalším ctnostem. Nabádala ji, aby sloužila z lásky k Bohu, aby se dívala na Ježíše Krista jako do zrcadla, ve kterém září blažená chudoba, svatá pokora a nevýslovná láska.

Anežka byla trpělivá v utrpení, vynikala velkou pokorou a láskou. Vzorem byl pro ni Ježíš. Projevovala hlubokou úctu k eucharistii. Právě pro tyto ctnosti se jí dostalo mnoho milostí, jimiž českému národu pomáhala a nadále pomáhá.

Anežka byla svatořečena dvanáctého listopadu roku 1989 papežem Janem Pavlem II. Kanonizace proběhla krátce před "sametovou revolucí" a je spojována s obnovením svobody a oživením náboženského života v českém národě.

Na závěr si připomeňme význam chudoby:

Chudý je ten, který (ze své vnitřní svobody) nevlastní nic.

Všechno, co má, dostává od Boha.

Všechno rozdává druhým, a tak je vlastně bohatý.

Jeho bohatstvím je totiž Bůh.

Krásně to vystihuje modlitba sv. Františka:

Pane,

udělej ze mne nástroj svého pokoje,

abych přinášel lásku, kde je nenávisť,

odpuštění, kde je urážka,

jednotu, kde je nesvornost,

víru, kde je pochybnost,

pravdu, kde je blud,

naději, kde je zoufalství,

radost, kde je smutek,

světlo, kde vládne tma.

Pomoz mi,

abych netoužil po útěše, ale těšil,

abych netoužil po porozumění, ale rozuměl,

abych netoužil po lásce, ale miloval.

Vždyť, kdo dává, ten dostane,

kdo odpouští, tomu se odpustí,

kdo umírá, vstane k životu.

6. den

Sv. Jan Nepomucký Neumann – touha po naplnění povolání

(zpracoval P.Tomasz Kazański SAC)

Budeme hovořit o povolání, které je darem od Boha. Obvykle když slyšíme slovo „povolání“ myslíme na profesi – zaměstnání. Mnozí, když to slovo slyší v náboženském kontextu, představují si obvykle duchovní povolání, tedy povolání ke kněžské službě nebo k zasvěcenému životu jako řeholnice nebo řeholník. Mnozí z vás, jak doufám, vědí, že manželství je také povolání, a podobně se na ně i dívají. Jsou to tedy životní cesty: manželství, kněžství, zasvěcený život nebo také život v samotě z důvodu plnění nějaké služby. Když bychom ale šli ještě více do hloubky, tak bychom viděli, že první povolání, úplně základní a všeobecné (týká se to každého člověka), je povolání k životu, a to životu s Bohem. Kdyby nás Bůh nechtěl, tak by nám nedal život, nepovolal nás k existenci. Žijeme – jsme tedy Bohem chtěni a z lásky povoláni k životu, který se má jednou naplnit v NĚm, našem Stvořiteli. On, který je láska, z lásky každého z nás povolává k životu a on chce, aby tento život byl dovršen životem věčným v NĚm. Každé další povolání je cestou, skrze kterou máme dojít ke spáse, k Bohu. Zastávám názor, že Bůh má pro každého z nás plán, cestu, kterou nám nabízí, a ta je nejlepší. Neznamená to, že je to nejjednodušší cesta, ale určitě nejlepší, a i to je potřeba chápat v Božské ekonomii spásy. Nám se totiž může zdát, že nejlepší je něco jiného, Bůh ale ví dokonale, co je nejlepší pro nás i pro společenství, ve kterém žijeme, tak, aby rostla církev, jejíž je On Hlavou.

Podívejme se ještě do Božího slova. V Markově evangeliu čteme, že Ježíš „...vystoupil na horu a zavolal k sobě ty, které si vyvolil; i přišli k němu. Ustanovil jich dvanáct, aby byli s ním, aby je posílal kázat a aby měli moc vymítat zlé duchy.“ Mk 3, 13-14 Je zde zástup lidí, kteří Ježíše obklopují. Jsou tam ti, kteří šli za jeho pohledem a slovem: rybáři Petr, Ondřej, Jan a Jakub, celník Matouš, ale také mnozí jiní, kteří šli za ním, protože chtěli být svědky jeho zázraků nebo sami hledali uzdravení. Z tohoto zástupu si Ježíš sám volá (z dalších veršů, ve kterých jsou apoštolové jmenováni, můžeme usoudit, že je volal jménem) ty, které si napřed ve svém srdci vyvolil. On je volá a ustanovuje, tedy činí, tvoří novou skutečnost. Je tady nový Izrael, na což poukazuje počet dvanácti. Ježíš z nich činí nové společenství, ale také každého z nich tvoří nově. Neděje se to v jediné chvíli, ale je to proces. Na začátku je ale jeho volání. Ježíš ty, které povolává, volá k sobě a oni k němu odcházejí (zanechali sítě, otce a celnici a odešli k Ježíši). Proces tvoření nového člověka se děje v blízkosti Ježíše. Vyjadřují to slova: „aby byli s ním“. To je hlavní, první úkol všech povoláných: „být s Ježíšem“. Je to základ, úkol na celý život, bez toho není možné, abychom udělali další kroky, které jsou vyjádřeny slovy: „aby je posílal kázat a aby měli moc vymítat zlé duchy“. Když jsme s Ježíšem, v blízkém vztahu s ním, jsme schopní plnit každou službu, do které nás posílá: kázat slovem, skutkem a celým životem o Boží lásce. Když jsme s Ježíšem, jsme schopni vítězit nad zlem, a to dokonce i

zosobněným zlem, tedy nad zlými duchy. Tam kde je Duch Ježíšův, tedy Duch Svátý, musí zlý duch utíkat pryč.

To chce Ježíš pro nás pro všechny: abychom byli s ním, aby v nás mohl utvářet nového člověka, kterého bude moci poslat tam, kam On sám chce, k úkolu a službě, kterou mu On sám dá. Podívejme se tedy na život sv. Jana Nepomuckého Neumanna ve světle tohoto krátkého rozjímání o povolání. On totiž neměl jednoduchou cestu, ale touha jít za Ježíšem a naplnit to povolání, které mu dával, přivedla nejen jeho samotného do nebe, ale věřím, že také mnohé zástupy věřících, kterým hlásal evangelium.

Jan Nepomucký Neumann pocházel z jižních Čech, z Prachatic. Byl misionářem, redemptoristou, biskupem filadelfským a zakladatelem filadelfské kongregace sester 3. řádu sv. Františka. Čas jeho života byl takřka rovnoměrně rozdělen na dobu zrání a přípravy (25 let), kterou prožil ve své vlasti, a na období 24 let, v němž se uskutečnila jeho životní touha: jako kněz působil na tehdejším misijním území Spojených států amerických a v posledních 8 letech svého života byl biskupem diecéze filadelfské. Zemřel ve 49 letech. Zde je jeho životopis: Narodil se v Prachaticích 28. března 1811 a téhož dne byl pokřtěn v kostele sv. Jakuba. Jeho rodiče Filip Neumann a Anežka rozená Lebišová zvlášť uctívali české patrony, a proto dali tomuto svému synovi jméno Jan Nepomucký. Jan Nepomucký Neumann kromě přirozeného nadání už ve svém raném mládí projevoval neobyčejnou zbožnost a nezměnil se, když studoval v Českých Budějovicích gymnázium. Už tehdy v něm vznikla touha být misionářem. Jít tam, kde není žádný pastýř, kde je nejvíce třeba dělníků na vinici Páně. V první polovině 19. století plynul takřka nepřetržitý proud přistěhovalců do severní Ameriky, která byla z velké většiny vlastně misijním územím – a to nejen v oblastech obydlených původními obyvateli. Na svůj budoucí úkol právě v tomto světadílu se připravoval už na gymnáziu. Zdokonaloval se v botanice a v astronomii. Začal se učit cizí řeči, ale v prvé řadě prospíval ve všech ctnostech a dokončil studia s takovým prospěchem, že byl mezi těmi málo, kteří z velkého množství uchazečů byli přijati do kněžského semináře v Českých Budějovicích. Je to zajímavý okamžik jeho cesty. Na teologii se totiž hlásilo mnoho uchazečů (studium bylo zdarma), proto se nejdříve přikláněl ke studiu medicíny, i když to předpokládalo značné finanční náklady. Na matčin apel si nakonec podal přihlášku na teologii. O několik dní později obdržel zprávu, že byl přijat. Z 90 uchazečů o studium jich přijímali jen 20, neboť kněží byl dostatek. Navíc musel mít uchazeč doporučení nějaké vlivné duchovní osoby, což Neumann neměl a ani o něj neusiloval. Teologická studia zahájil v roce 1831 v Českých Budějovicích, kde nastoupil do biskupského semináře. Na konci 1. ročníku přijal tonzuru a čtyři nižší svěcení. V této době měl na něj velký vliv profesor Nového zákona Jan Körner, který vyprávěl o sv. Pavlovi a jeho misijních cestách a o tom, co při nich zažíval. Neumann se sv. Pavlem sympatizoval, neboť přes všechna úskalí zůstal věrný katolické víře. Začal číst zprávy misionářů působících v Severní Americe. Pod vlivem této četby se rozhodl, spolu se spolužákem Vojtěchem Schmidem, odcestovat po kněžském vysvěcení do Ameriky. Neumann však

chtěl ještě studovat v Praze, protože se chtěl zdokonalit ve francouzštině a v angličtině. Požádal svého diecézního biskupa, aby mohl pokračovat v teologii na pražské univerzitě, kde také v létě 1835 složil poslední zkoušky. Pro vykreslení tehdejšího stavu vyššího církevního školství není bez zajímavosti jeho zápisek v deníku, když okusil studia v arcibiskupském semináři v Praze, poplatném dobově módnímu josefinismu: „... *smůlu sem měl v Praze s profesory dogmatiky (byl více proti papeži než pro něho), morálky (tak filozofický, že jsme mu nerozuměli) a pastorálky (byl úplný josefinista).*“

„...Musel jsem se opravdu namáhat a přemáhat při studiu předmětů a názorů, jejichž početilost mi byla naprosto jasná. Škoda, že se na takové věci vynakládá více námahy, aby se udržel lesk učenosti, než aby se šířily dobré katolické a užitečné znalosti.“

Problémem pro něj bylo nejenom to, že pražská fakulta byla tehdy plně prostoupena josefínským duchem, mnohé přednášky hraničily s herezí a autorita papeže byla veřejně podlamována. Objevily se těžkosti s naukou jazyků, kvůli které Neumann přišel do Prahy studovat: když začal chodit na přednášky francouzštiny, byly zanedlouho pražským arcibiskupem zakázány. Našel si tedy učitele francouzštiny sám a pokračoval ve studiu. Angličtina se nevyučovala vůbec, proto se ji učil sám od dělníků, kteří pracovali v tamější továrně. Anglicky se naučil tak dobře, že vyhrál místo tlumočnicka v rakouské legaci. Místo však nakonec odmítl, neboť se chtěl věnovat kněžskému povolání.

Po návratu do Českých Budějovic prožíval Neumann životní krizi, kterou vyvolala zpráva rektora semináře P. Dichtla, že nebude vysvěcen na kněze, neboť diecéze má kněží dost. Jeho vysvěcení bylo odloženo na neurčito stejně jako misijní cesta do Ameriky. Neumann to vnímal jako Boží odmítání. Další problém byl v tom, že pokud by Neumann nebyl vysvěcený na kněze, musel by jej živit otec, neboť vzhledem k svému postavení nesměl pracovat. Otec měl však zaopatřit další Neumannovy sourozence. Dne 14. července 1835 odcestoval do Českých Budějovic, kde P. Dichtlovi sdělil své konečné rozhodnutí odejít do Ameriky. Chtěl pomáhat zejména nemocným lidem. V životopise Neumann uvádí, že pokud by do Ameriky neodcestoval, odešel by na nějaké pusté místo. Neumann viděl, že v Novém světě je misijní území, kde bylo tolik těch, kdo potřebovali kněze. A tak v něm dozrálo konečné rozhodnutí. 8. února 1836 časně ráno opustil Prachatice, rozloučil se s rodiči jen dopisem a vydal se na cestu do Ameriky, aby tam jako misionář mohl působit ke cti a slávě Boží a k spáse duší. Do New Yorku doplul 2. června téhož roku. 25. června 1836 byl od tamějšího biskupa vysvěcen na kněze a ihned pověřen, aby se ujal své první misionářské stanice Williamsville v severozápadní části diecéze u Niagarských vodopádů. Po čtyřech letech namáhavé a obětavé práce došel k přesvědčení, že jako misionář by lépe mohl působit jako člen misijního řádu redemptoristů. Po složení slibů v roce 1842 se pole jeho působnosti podstatně zvětšilo. Ať už byl pověřen kterýmkoli úkolem na kterémkoliv místě, jako misionář, farář, rektor nebo viceprovinciál, vždy svou zbožností a moudrostí, která pramenila z hluboké víry a horlivosti pro spásu duší, byl vzorem dobrého pastýře. V té

době po nocích sestavuje malý i velký katechismus a biblickou dějepravu. Ale Bůh ho povolal ještě k odpovědnějšímu úkolu: 1. února 1852 je jmenován biskupem ve Filadelfii. I v této hodnosti zůstal vlastně misionářem. Během svého jen osmiletého působení jako biskup dokončil katedrálu, vystavěl téměř 80 kostelů a skoro 100 církevních škol. Ty jsou kamennými svědky jeho pastýřské horlivosti a osobní velikosti. Jeho oddaná úcta a láska k Matce Boží byla odměněna tím, že se v prosinci roku 1854 mohl v Římě osobně účastnit slavného vyhlášení dogmatu o jejím neposkrvněném početí. Této cesty využil k tomu, aby navštívil naposled svou vlast. Na počátku roku 1855 se v Praze setkal se svou sestrou Janou. V Č. Budějovicích jej bratrsky přijal biskup Jan Valerián Jirsík. Dne 3. února přespal v Netolicích na děkanství a příští den byl slavně uvítán rodáky v Prachaticích. Na živu byl ještě jeho otec Filip, u něhož se zdržel celých 5 dní. Jeho místo však bylo v diecézi, která mu byla svěřena. Už koncem března je opět ve Filadelfii a po pěti letech další neúnavné pastýřské práce umírá náhle v předvečer Zjevení Páně roku 1860 na ulici tohoto svého residenčního města. Když byl přenesen do nejbližšího domu, ještě žil a jeho rty šeptaly slova v řeči, jíž nikdo z přítomných nerozuměl. Přivolaný kněz polské národnosti vysvětlil: Je to česká řeč a modlí se Zdravas, Královno... Byl pohřben v pověsti svatosti v kostele sv. Petra ve Filadelfii. V životě našeho nového světce není na první pohled nic mimořádného, velikého nebo heroického. Postavou byl malý a nenápadný. Povahou nesmírně skromný. Nikdy v ničem nezdůrazňoval své zásluhy. Z jeho osobnosti však vyzařovala živá víra, láska, pokora a moudrost. Jeho touha nést Světlo Kristovo světem a sloužit těm, kdo pomoci nejvíce potřebují, jej vedla do tehdejšího misijního území Ameriky. Znalost řeči mu umožnila, že Slovo Boží mohl hlásat takřka všem, kdo tam hledali novou vlast a jimž stará vlast nemohla dát obživu, Španělům i Angličanům, Čechům i Němcům, Francouzům i Irům. Jeho kázání byla jednoduchá, ale plná lásky k Ježíši Ukřižovanému a k lidským duším. Mši svatou sloužil s velikou zbožností. Byl vždy dobrým pastýřem a otcem věřících a později jako představený a biskup byl i svým spolubratřím otcem v pravém smyslu slova. Nebyl smutným svatým, ale opravdový ve zbožnosti, v práci, odpočinku a ve společenském styku. Jeho životní cestu určovala poslušnost vůči Bohu a odevzdanost a důvěra v Jeho Prozřetelnost. Oltář, kazatelna, zpovědnice, lůžka nemocných a umírajících, škola – to byla jeho denní zastavení doslova až do jeho smrti. Pro sebe neznal – jako dobrý pastýř – odpočinku. Sv. otec Pavel VI. jej charakterizuje krátce a výstižně: „Co především Jana Nepomuckého Neumanna vyznamenává a v něm září, je láska dobrého pastýře, který zcela žije z evangelia a zcela se dává svému stádcí, jemuž slouží s oddaností, jež nezná hranic.“

Při pohledu na cestu sv. Jana Nepomuckého Neumanna vidíme, jak ho Bůh vedl tam, kde ho chtěl mít. Překážky se mu někdy zdály i odmítnutím od Boha (třeba to, že nemohl být vysvěcen ve své diecézi ani v rodné vlasti), ale nevzdával se touhy po naplnění toho volání, které slyšel ve svém srdci. Důležitým okamžikem byla podpora jeho blízkých, tedy povzbuzení maminky, aby podal přihlášku na teologii, i když si myslel, že bez protekce nemá šanci se tam dostat. Jak důležité je dobré a zdravé prostředí, ve kterém rostou mladí.

Tím přirozeným prostředím je rodina. Pokud se v rodině podporuje vnímání života jako cesty povolání od Boha, tak v takovém prostředí budou mladí chtít hledat a nalézat to, k čemu je Bůh vede.

Učme se z příkladu sv. Jana Neumanna sloužící lásce. Jako on i my mějme stále před očima ukřižovaného Krista, abychom nikdy nezapomínali na nesmírnou cenu lidské duše. Prosme s důvěrou naše oba Jany Nepomucké za celou naši vlast. Prosme za mladé, které Bůh povolává, a za rodiny, aby byly dobrým prostředím, které pomůže velkoryse odpovědět na Boží volání: do manželství, do kněžství, k zasvěcenému životu. Prosme Boha, abychom vytrvali v tom povolání, které nám dal.

7. den

BL. CÍSAŘ KAREL I., RAKOUSKÝ – *Láska k Eucharistii a Panně Marii budoucností národa* (zpracoval P. Jan David SAC)

Jsme už právě u konce našeho putování a po významných českých svatých, které jsme vybrali – připomeňme – sv. Vojtěch, sv. Prokop, bl. Hroznata, sv. Zdislava, sv. Anežka, sv. Jan Nepomuk Neumann, přichází dnes na řadu kupodivu blahoslavený, ne Čech. Je ale velmi s českou zemí spojený a právě v 100-té výročí vzniku naší země bude opravdu užitečné se s ním seznámit.

Dne 3. října 2004 beatifikoval papež Jan Pavel II. rakouského císaře Karla I. (jako český král byl označován Karlem III.) Jeho svátek byl ustanoven na 21. října, tedy datum jeho sňatku s princeznou Zitou Bourbon – Parma.

Beatifikace je předstupeň ke kanonizaci a liší se pouze tím, že kult beatifikovaného je spjat s místem jeho působení, popř. hrobu. ***Církev zde již vyslovila s konečnou platností, že se jedná o člověka, který již dosáhl nebeského království a který je dáván ostatním za vzor pro jeho křesťanský život.***

Kdo je tedy blahoslavený Karel Rakouský?

Karel František Josef Ludvík Hubert Jiří Maria, tak znělo celé jeho jméno se narodil 17. srpna 1887 v Persenbeugu v Dolních Rakousích. Jeho otec byl arcivévoda Otto, syn Karla Ludvíka, mladšího bratra císaře Františka Josefa. Jeho matka byla Marie Josefa Saská.

V mládí byl vychováván především zbožnou matkou. Nejprve byl vychováván domácími učiteli, poté začal navštěvovat ve Vídni veřejné gymnásium u skotských františkánů. Dva roky studoval na tehdejší Karlo-Ferdinandově universitě v Praze.

Od roku 1905 nastupuje vojenskou službu, nejprve jako poručík 7. dragounského pluku v Chudenicích u Bíliny. O rok později je převelen do Staré Boleslavi a povýšen do hodnosti nadporučíka. Zde prokazuje i dobrou znalost češtiny při různých společenských záležitostech, nebo i běžném styku s vojíny, kteří byli ponejvíce české národnosti.

21. října 1911 se na zámku Schwarzau ženil s princeznou Zitou (na snubních prstenech bylo vyryto: ***Pod ochranu Tvou se utíkáme***). Není bez zajímavosti zde uvést předpověď sv. Pia X, kterou krátce před svatbou dostala princezna Zita. Svátý Pius X. zde uvádí arcivévodu Karla jako budoucího císaře (v té době ještě žil první následník trůnů František Ferdinand) a jako toho, kdo se stane požehnáním pro svůj lid (toho bylo oficiálně dosaženo 3. 10. 2004 beatifikací papežem Janem Pavlem II.).

Na začátku Velké války je převelen k vrchnímu velení v Těšíně. Na zahájení války neměl vliv, ani se nepodílel na válečných akcích.

Své velitelské schopnosti mohl prokázat až v roce 1916 v tažení proti Itálii, která zrádně napadla svého spojence. Zde byl kritizován, že bral ohledy na prosté vojáky a tím se někdy bojové akce protáhly. V době jeho nástupu na trůn se podílel na úspěšném tažení proti Rumunsku. Na rozdíl od všech ostatních válečných velitelů měl prostřednictvím četných návštěv bojové fronty velký podíl na vedení bojů.

Po smrti císaře Františka Josefa se ujímá v těžké době vlády. Zde je možno vidět jeho křesťanské smýšlení naplno. Již jeho nástup provází rozsáhlá amnestie politických zločinců. Jeho sociálně-politická opatření z roku 1917, jako např. zákon na Ochranu nájemníků a vytvoření Ministerstva sociální péče nebo Ministerstva národního zdraví přežily i zánik monarchie a jasně dokumentují jeho sociální smýšlení.

Po prohrané válce odmítá použít násilí proti vzbouřeným národům, vzdává se práva výkonu moci (nikoli trůnu) a odchází s rodinou do švýcarského exilu. Zde mu je nabídnuto navrácení císařské koruny: Císař a král bl. Karel I. dostal v exilu z kruhů svobodných zednářů nabídku, že za jistých podmínek by mu mohli dopomoci opět usednout na trůn. Odpověděl jim: „*Korunu jsem obdržel od Boha, nemohu ji teď zpět získat od d'ábla*“.

Po druhé neúspěšné restauraci v Maďarsku je císař Karel uvězněn a poslán na do vyhnanství na ostrov Madeiru, kde téměř bez prostředků umírá v kruhu svých nejbližších. I v posledních okamžicích svého pozemského putování myslí na své české poddané.

Blahoslavený Karel a svatý Václav

Svatý Václav byl zavražděn ve Staré Boleslavi. Karel, druhý „staroboleslavský“ světec a zároveň velký svatováclavský ctitel, násilnou smrtí nezemřel. Závěr jeho vlády a pozemského života byl však podobně bolestný a v jistém smyslu jej snad lze označit i za mučednický.

Na konci první světové války Karel patřil mezi poražené, jeho říše se rozpadla a on byl donucen odejít do exilu. Na přání papeže Benedikta XV., který se obával komunistické vlády ve střední Evropě, podnikl dva pokusy vrátit se na trůn alespoň v Maďarsku. Nebyl však ochoten pustit se do občanské války, a tak tyto pokusy ztroskotaly.

Dohoda poslala poraženého císaře do vyhnanství na ostrov Madeira. Majetek Habsburků byl zkonfiskován a Karel, jeho těhotná manželka a sedm malých dětí žili na Madeiře v hmotné nouzi. Když Karel v březnu 1922 onemocněl, nebyl k němu z tohoto důvodu včas zavolán lékař. ***Císař zemřel na zápal plic na Bílou sobotu 1. dubna 1922, s křížem v ruce a s Ježíšovým jménem na rtech. Nebylo mu ještě ani pětatřicet let.***

O více než osmdesát let později, dne 3. října 2004, byl v Římě při poslední beatifikaci vedené Janem Pavlem II. blahořečen. Historik Jan Galandauer tehdy konstatoval: „***Jestliže vezmeme na vědomí, že Karel byl poslední český král, pak se i jeho blahořečení jeví jako***

výjimečná událost českých dějin: po svatém Václavu se v panteonu českých svatých a blahoslavených objevil druhý český panovník!“

Karel, který umíral se slovy „musím tolik trpět, aby se mé národy mohly zase najít“, je svými ctiteli pokládán za panovníka kristovských rysů, který dal život za mír pro svůj lid. K svatému Václavovi by mohl být přirovnáván i jako člověk, který ze světského hlediska prohrál. Z křesťanského pohledu není rozhodující politický úspěch či nezdár, ale ochota k následování Krista, který lidské činy pozvedá na vyšší úroveň...

A pro nás je život tohoto blahoslaveného opravdu povzbuzením, že je možné být svatým v každém stavu, situaci a povolání. Prostředky jsou pořád stejné, ale zvláště vztah k Panně Marii a Eucharistii je zásadní na cestě ke svatosti. Správná úcta a vztah k Marii se projevuje v následování a milování Jejího syna Ježíše. To bl. Karel dělal a věrnost pravdě – Kristu jej přivedla až k smrti... To je tajemství, že v necelých 35 letech člověk odchází, jakoby prohrál... A my věříme, že jeho věrnost pravdě, láska k Panně Marii a Kristu přítomnému v Eucharistii nebyla nadarmo, naopak.

Co tedy máme dělat my dnes, v situaci, jaké se nacházíme, 100 let od vzniku naší země?

Určitě jsme pozváni, abychom milovali Pannu Marii a vnímali Její přítomnost také při Eucharistii. Bl. Karel, jak jsme již zjistili, neměl jednoduchý život a ani ten náš není jednoduchý. Potřebujeme pomoc a ochranu na naší cestě víry. Maria je ta, která nám bude vždy říkat: „udělejte vše, co vám můj syn řekne“. A Ježíš nás bude vždy posílat k Matce: „hle, to je tvá matka“.

Na závěr bych chtěl ještě zacitovat slova člověka, který se nedávno vrátil do vlasti a vystihují důležitost Eucharistie a vztahu k Panně Marii. Kard. Beran říká: „Odkud jsem čerpal sílu ve všech pracích a námáhách já, v Kristu nejmilejší? – z Eucharistie. On je zde skutečně. On nezklame. Řekl: „Nebe a země pominou, ale má slova nepomnou. Jsem s vámi po všechny dny až do konce světa. Až se náš národ vzpamatuje, přikloní se úplně k Eucharistii – ke Kristu, pak bude klid, mír a pokoj. ***Maria, pomocnice křesťanů, oroduj za nás i náš národ.***